

ного насильства, до відповідальності, у тому числі щодо міжнародного розшуку таких осіб та здійснення співробітництва за принципом універсальної юрисдикції.

Таким чином, підсумовуючи вищевикладене, слід зазначити, що нагальні питання запобігання сексуальному насильству, пов'язаному зі збройним конфліктом в Україні, знаходяться в фокусі уваги державних національних інституцій. Поряд з цим, вважаємо, що пріоритетними напрямками запобігання цьому явищу є наступні: 1) вдосконалення законодавчого підґрунтя з даного питання, усунення суперечностей в законодавчих конструкціях; 2) надання судових роз'яснень та тлумачень законодавчих новел, з метою забезпечення правильного правозастосування; 3) забезпечення навчання працівників правоохоронних органів (тренінги, семінари, вебінари, підвищення кваліфікації) міжнародним стандартам запобігання сексуальному насильству, пов'язаному з конфліктом; 4) впровадження підходу, орієнтованого на потерпілих від сексуального насильства та свідків, з метою надання своєчасної, кваліфікованої допомоги та недопущення повторної травматизації; 5) притягнення винних до відповідальності та недопущення застосування положення про амністію тощо.

Список бібліографічних посилань

1. Резолюція Ради Безпеки 1820 (2008). Організація Об'єднаних Націй. S/RES/1820. 18 червня 2008. URL : <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj /https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N08/391/46/PDF/N0839146.pdf?Open Element/>

2. Руфанова В.М. Сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом: сучасні виклики. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2022. № 2. С. 127-131. URL : chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://journal-vjhr.sk/wp-content/uploads/2022/06/VJHR_2_2022.pdf.

Одержано 01.11.2022

УДК [351.74:340.134](477)

Павло Миколайович МІТРУХОВ,

кандидат юридичних наук,

оперуповноважений сектору кримінальної поліції

відділення поліції № 2 Харківського районного управління поліції № 2

Головного управління Національної поліції в Харківській області

ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ОКРЕМИХ ПРОБЛЕМ ВЗАЄМОДІЇ УПОВНОВАЖЕНИХ ОРГАНІВ З ПИТАНЬ ПРОБАЦІЇ І ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОРГАНІВ ПОЛІЦІЇ

Правовою основою взаємодії органів (підрозділів) поліції з уповноваженим органом з питань пробації та проведення розшукових заходів є Закони України «Про Національну поліцію», «Про пробацію», Кримінально-виконавчий кодекс України, Порядок здійснення нагляду та проведення соціально-виховної роботи із засудженими до покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, затверджений наказом Міністерства юстиції України від 29.01.2019 № 272/5 [1, с. 1].

Аналіз сучасної практики свідчить, що взаємодія уповноважених органів з питань пробації з територіальними органами поліції має низку проблем, що потребують негайного розв'язання.

Серед сучасних науковців окремі проблеми взаємодії органів пробації України з іншими органами частково досліджено в роботах О. Гуміна [2, с. 69-71], Л. Дучимінської [2, с. 69-71],

В. Терещенко [3, с. 160-162] та ін. Однак, їх роботи мають деякі прогалини, заповненню яких будуть присвячені ці тези.

Відповідно до «Спільного алгоритму дій територіальних органів поліції та уповноважених органів з питань пробації» (далі – Спільного алгоритму дій) з часу виявлення останнім органом факту ухилення особи від відбування покарання, залишення засудженою особою місця проживання або неприбуття з місць обмеження або позбавлення волі до місця проживання засудженої особи, якій покарання замінено більш м'яким, відповідно до ст. 82 КК України, уповноважений орган з питань пробації невідкладно проводить першочергові заходи з виявлення такої особи:

- опитує родичів, сусідів та знайомих засудженої особи, установлює її можливе місцеперебування і зв'язки за межами місця проживання, про що складає довідку;
- встановлює осіб за місцем роботи або навчання, які можуть знати місцезнаходження засудженої особи, про що складає довідку;
- надсилає вимогу до підрозділів інформаційно-аналітичної підтримки територіальних органів Національної поліції;
- телефонує родичам та знайомим засудженої особи, які проживають в іншому місці, про що складає довідку;
- здійснює запити до відповідних органів реєстрації, закладів охорони здоров'я за місцем проживання засудженої особи, моргів, Державної прикордонної служби, територіальних органів (підрозділів) Національної поліції.

Першочергові заходи з виявлення засуджених осіб уповноваженим органом з питань пробації проводяться у термін не більше як 45 днів, а щодо засуджених до обмеження волі, у разі їх неприбуття до місця відбування покарання та у разі, якщо місцезнаходження їх невідоме, протягом 15 днів.

Якщо за результатами вжитих заходів місцезнаходження засуджених осіб не встановлено, уповноважений орган з питань пробації готує та надсилає до територіального органу (підрозділу) Національної поліції за місцем розташування уповноваженого органу з питань пробації подання (клопотання) про передавання матеріалів для проведення подальших розшукових заходів (відповідно до додатка 1 Порядку здійснення нагляду та провадження соціально-виховної роботи із засудженими до покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 29.01.2019 № 272/5).

Отримавши вказані матеріали, оперативний працівник заводить розшукову справу та вживає заходи, передбачені Інструкцією, що регламентує розшукову роботу [1, с. 1-3].

Найчастіше у матеріалах уповноважених органів з питань пробації відсутні:

- пояснення родичів, сусідів та знайомих засудженої особи, не установлені її можливе місцеперебування і зв'язки за межами місця проживання, про що відсутня довідка. Зазвичай адреси мешкання засудженої особи не перевіряються належним чином, у зв'язку із чим у матеріалах наявні тільки рапорти;
- відповіді на запити, а інколи і самі запити до відповідних органів реєстрації, закладів охорони здоров'я за місцем проживання засудженої особи, моргів, Державної прикордонної служби, територіальних органів (підрозділів) Національної поліції. У зв'язку із чим у справах відсутні дані щодо результатів перевірки із виявлення такої особи у вищевказаних організаціях. Помилковим є і те, що зачасту органами з питань пробації у такі підприємства, установи, організації (підрозділи), як АБ (адресне бюро), ЦНАП, ДМС, РАГС, наркологічні, протитуберкульозні диспансери, установи виконання покарань, слідчі ізолятори, територіальні органи (підрозділи) Національної поліції для перевірки за ІПС «Армор» тощо запити не направляються;

У деяких справах вимоги до підрозділів інформаційно-аналітичної підтримки територіальних органів Національної поліції потребують оновлення. Не виконання інших пунктів також має місце, але трохи рідше за вищевказані.

Отже, уповноважені органи з питань пробації направляють матеріали до територіальних органів поліції без виконання всіх вищевказаних пунктів першочергових заходів з виявлення такої особи. У зв'язку із чим справи повертаються їм на доопрацювання (тобто необхідності виправлення усіх зазначених органом поліції недоліків). У таких випадках територіальними органами (підрозділами) Національної поліції неможливе проведення подальших розшукових заходів (заведення розшукових справ та вжиття заходів, передбачених Інструкцією, що регламентує розшукову роботу).

Для розв'язання окресленої проблеми необхідно, щоб інспектор (фахівць) уповноваженого органу з питань пробації виконував усі пункти Спільного алгоритму дій, безпосередній керівник уповноваженого органу з питань пробації контролював їх виконання належним чином, а справи направлялись до територіальних органів поліції відповідно із виконанням усіх першочергових заходів з виявлення особи.

Варто також зауважити, що відповідно до п. 9 ч. 3 Спільного алгоритму дій, уповноважений орган з питань пробації, у разі самостійного встановлення місцезнаходження засудженої особи, негайно інформує про це територіальний орган (підрозділ) поліції, який є ініціатором розшуку [1, с. 3]. На практиці існують непоодинокі випадки не виконання інспектором (фахівцем) органу з питань пробації цього пункту Спільного алгоритму дій або виконання в усному порядку без направлення офіційного листа органам поліції. У таких випадках оперуповноважений органу поліції не має документального підтвердження встановлення місцезнаходження засудженої особи – будь-якого офіційного листа від уповноваженого органу з питань пробації. У зв'язку із цим в подальшому така розшукова справа не може бути закрита.

Розв'язати цю проблему можна шляхом внесення доповнень до п. 9 ч. 3 Спільного алгоритму дій, який слід викласти у наступній редакції: «Уповноважений орган з питань пробації, у разі самостійного встановлення місцезнаходження засудженої особи, негайно у письмовому порядку інформує про це територіальний орган (підрозділ) поліції, який є ініціатором розшуку».

Висновок: розв'язання вищевказаних проблем забезпечить в Україні належну взаємодію уповноважених органів з питань пробації та територіальних органів поліції.

Список бібліографічних посилань

1. Спільний алгоритм дій територіальних органів поліції та уповноважених органів з питань пробації від 26.10.2020. URL: https://www.probatation.gov.ua/wp-content/uploads/2020/11/5121_1_%D0%AF%D0%BD-20.pdf (дата звернення: 31.10.2022).

2. Гумін О., Дучимінська Л. Про деякі правові засади взаємодії Пенсійного фонду України з органами пробації України щодо запобігання злочинам. *Інститут пробації в Україні : сучасний стан і перспективи розвитку* : матеріали міжнародного круглого столу, 16 квіт. 2019 р. Київ: Національна академія прокуратури України, 2019. С. 69-71.

3. Терещенко В. Особливості процедури розшуку суб'єктів пробації. *Інститут пробації в Україні : сучасний стан і перспективи розвитку* : матеріали міжнародного круглого столу, 16 квіт. 2019 р. Київ: Національна академія прокуратури України, 2019. С. 160-162.

Одержано 31.10.2022